

Mestres i Geògrafs

Miquel Grimalt

L'existència d'un curs-pont ha permès que un nombre notable de diplomats en professorat d'EGB hagin obtingut una llicenciatura a la UIB, amb la convalidació -rera un curs d'adaptació- del primer cicle dels estudis.

La Llicenciatura en Geografia -existent a la nostra Universitat des del 1979- ha estat una de les que s'han vist més afavorides per la presència d'un important contingent d'alumnes provinents del professorat d'EGB.

Dins l'estructura curricular existent fins ara a la UIB la Geografia era una de les tres divisions que s'establien dins la secció de Geografia i Història dins dels estudis de Filosofia i Lletres. En concret tres llicenciatures, la de Geografia, la d'Història General i la d'Història de l'Art han presentat un notori bloc d'assignatures compartides, fins al punt que el primer cicle era de fet comú, a excepció d'una optativa per curs.

Entre l'alumnat provinent de la via d'accés majoritària a la universitat, la de Cou i Selectivitat, la Geografia no ha estat (tret d'unes poques promocions) l'opció majoritàriament escollida pels matriculats a la secció Geografia-Història.

En contrast, entre els alum-

nes que han accedit als estudis a partir del curs pont rera la diplomatura d'EGB, una palesa majoria s'ha decantat pels estudis de Geografia. Quelcom semblant succeix entre els qui han entrat a la Universitat per la via dels majors de 25anys.

Se'ns presenta el dubte d'esbrinar quins poden esser els elements que expliquen aquesta dissimetria entre l'alumnat de Geografia i d'Història. Fet relativament aparentment simple si es tenen en compte alguns condicionants.

- La Geografia ha desaparegut pràcticament del batxiller des de la instauració dels estudis de BUP i COU, en què quedà reduïda a una assignatura dels primers anys, centrada en la geografia humana. A més, els continguts ambientals de l'ensenyament secundari han quedat centrats a assignatures com la Geologia i la Biologia i desvinculats dels fets geogràfics. Contràriament la Història ha mantingut -fins ara- una notòria presència en aquest nivell de l'ensenyament. En aquestes condicions no és senzill que un alumne que provengui del COU quan arribi a la Universitat mostri una marcada vocació geogràfica, ja que es tracta d'una matèria que li és desconeguda o poc familiar.

- Socialment els estudis geogràfics segueixen patint la tòpi-

ca associació amb una disciplina memorística, de llistats de noms i localitzacions.

- L'exercici professional de la Geografia fora de l'ensenyament ha estat fins al moment prou reduït, tot i el creixent nombre de titulats que treballen fora de les aules. En aquestes condicions les inicialment escasses perspectives professionals que ofereix la titulació per a l'estudiant que ve del Batxiller fan que no s'hi apunti. Tot el contrari ocorre entre els matriculats que provenent dels estudis de professorat d'EGB, molts d'ells amb feina o en condicions de subocupació.

Això no obstant, des d'un altre punt de vista el bon predicament de la geografia per part dels ensenyants, deriva de tot un altre conjunt de condicions:

- Els continguts de les matèries geogràfiques -relacionats amb fenòmens espacials- són prou utilitzables en l'ensenyament, atès que el coneixement i domini de l'espai immediat ja s'introdueix des dels primers moments de l'ensenyament. L'escala espacial és molt més prest compresa pels al.lots que no la, fins cert punt abstracta, escala temporal. Des d'aquesta òptica per a un ensenyant que exerceix l'ampliació de coneixements en Geografia és més aplicable en la seva tasca diària que els de les altres branques de la

mateixa secció de Filosofia i Lletres.

- La combinació dels elements referits al medi físic i al medi social en el currículum geogràfic, fan que aquest sigui especialment útil per a treballar l'educació ambiental. Més encara si pensam en un medi ambient com el nostre en què qualsevol fenomen natural està condicionat per l'influència antròpica.

- Fins fa poc ha existit una especialitat en Ciències Socials en la diplomatura d'EGB, dins la qual la Geografia ha tengut una presència notable, de manera que els qui s'han matriculat al curs pont ja aporten uns coneixements de la matèria, impensables en els que hi accedeixen des del COU.

La conseqüència de la combinació dels factors anteriors és que en les diverses promocions de geògrafs que s'han format a la UIB al llarg dels darrers 14 anys la presència de mestres ha estat força notòria. La proporció d'alumnes de curs pont ha arribat a esser majoritària en alguns moments, fins al punt que el 100% dels alumnes que finalitzaren la llicenciatura en el curs el 1982/83 en provenien (aquesta anomalia és explicable per la coincidència d'aquesta generació amb el curs en què, degut al canvi del Batxiller Superior de dos anys al BUP, no hi va haver accés a la Universitat a través de la Selectivitat). Amb tot el pes específic dels ensenyants d'EGB entre els estudiants de Geografia s'ha mantingut en uns límits variables, sense baixar en cap moment del 20% dels titulats, i essent la norma que representin

un 40% dels nous titulats.

La conseqüència d'aquest procés és l'existència d'un relativament important col·lectiu de geògrafs que alhora són mestres, fins al punt que en la actualment en constitució Associació de Geògrafs de les Illes Balears el 40% dels membres aconsegueixen aquesta condició.

Totes les consideracions anteriors perden un poc el seu significat davant la imminent introducció de nous plans d'estudis, en els quals s'obre la perspectiva d'una llicenciatura de Geografia des del primer curs, sense exis-

tència de cursos comuns amb matèries presumptament afins. En aquestes condicions el futur dels estudis de Geografia passa per un increment del nombre d'alumnes que provinguin del Batxiller, però també pel manteniment de la matrícula provinent del professorat d'EGB, fet que confiam seguirà perquè els nous continguts del pla d'estudis geogràfics seguiran configurant un currículum al nostre entendre atractiu i útil als ensenyants □

*Departament de Ciències
de la Terra.*

**SERVEI DE LLIBRES
EXTRANGERS
LLIBRES DELS PAÏSOS
CATALANS
JOGUINES I LLIBRES
INFANTILS**

Carrer d'en Rubí, 5
Telèfon 71 38 21
07002 PALMA